

Onderzoek naar aanwezigheid van de Steenuil (*Athene noctua*) in verband met een nieuwbouwproject in de Meerpolder bij Berkel en Rodenrijs

**Onderzoek naar aanwezigheid van de Steenuil
(*Athene noctua*) in verband met een
nieuwbouwproject in de Meerpolder bij Berkel
en Rodenrijs**

Onderzoek naar aanwezigheid van de Steenuil in verband met een nieuwbouwproject in de Meerpolder bij Berkel en Rodenrijs

Opdrachtgever: KuiperCompagnons

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Veldwerk: Jeroen Demmer, Rob Haan, Esmeralda van der Keur, Vivian Maas en Lieselotte Veen

Samenstelling: Vivian Maas

Foto's: Vivian Maas

Onderzoek naar de Steenuil in verband met een nieuwbouwproject in de Meerpolder bij Berkel en Rodenrijs [Samenst.: Maas, V.] [Foto's: Maas, V.]. Met lit. opg., Dordrecht: Strix/NWC.

Trefw.: Flora- en faunawet, Steenuil, Meerpolder, Berkel en Rodenrijs

W880/ P14-027

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt of verveelvoudigd, door middel van; druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, juni 2014

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Gebiedsbeschrijving en plannen	7
3	Wettelijk kader Flora- en faunawet	9
4	Methode	13
5	Resultaten	17
6	Effecten, verplichtingen en aanbevelingen	21

Referenties

Bijlagen:

Bijlage 1: Tabellen soorten Flora- en faunawet

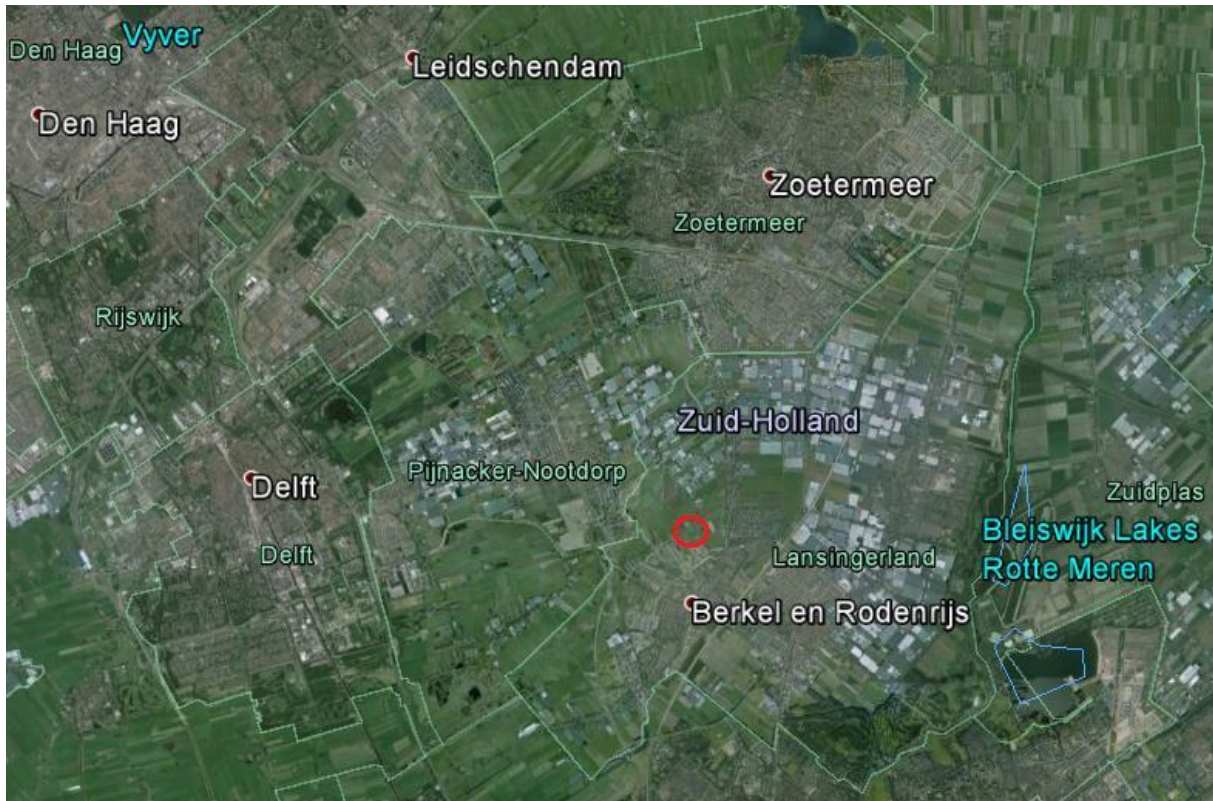
Bijlage 2: Vogels, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

1. Inleiding

KuiperCompagnons stelt, in opdracht van de gemeente Lansingerland, een uitwerkingsplan op ten behoeve van woningbouw op een kavel in de Meerpolder, tussen de Oostmeerlaan en de Meerweg bij Berkel en Rodenrijs. Het terrein ligt in de huidige situatie braak. Direct ten oosten van de locatie ligt een huiskavel met daarop bebouwing die hoort bij de voormalige boerderij waar in 2012 en 2013 een vaste verblijfplaats van een paartje steenuilen (*Athene noctua*) aanwezig was. De aanwezigheid van deze vaste verblijfplaats blijkt uit onderzoek van Bureau Waardenburg en van het Natuur-Wetenschappelijk Centrum. Mogelijk wordt het braakliggende terrein waarop het wijzigingsplan betrekking heeft door deze steenuilen gebruikt als foerageergebied.

KuiperCompagnons heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) gevraagd te onderzoeken in hoeverre het plangebied van belang is als foerageergebied voor het paartje steenuilen en of er voor deze vogels nadelige effecten te verwachten zijn als gevolg van de geplande nieuwbouw.

De huiskavel van de voormalige boerderij (gelegen buiten het plangebied) wordt mogelijk zelf op (nog onbekende) termijn herontwikkeld, waarbij de bestaande bebouwing plaats zal maken voor nieuwe woningen. KuiperCompagnons heeft het NWC daarom ook gevraagd om hier in het onderzoek al op in te spelen en te onderzoeken wat de gevolgen voor de steenuilen en hun verblijfplaats zijn op het moment dat de huiskavel heringericht wordt.

Figuur 1: Ligging plangebied (rood omcirkeld) in de omgeving

Figuur 2: Begrenzing plangebied (rood omlijnd)

2. Gebiedsbeschrijving en plannen

Gebiedsbeschrijving

Het plangebied van het uitwerkingsplan ligt in de gemeente Lansingerland ten noorden van de kern van Berkel en Rodenrijs (provincie Zuid-Holland) (figuur 1) en bestaat uit een perceel met een voorheen agrarische functie. Momenteel ligt het terrein braak en is er voornamelijk gras en een kruidachtige vegetatie met enkele bomen aanwezig (foto 1). In het noorden wordt het plangebied begrensd door een brede sloot (foto 1) en de Meerweg, in het oosten door de huiskavel van de bebouwing aan de Meerweg 48 (foto 2), in het westen door een terrein dat eveneens braak ligt ten behoeve van woningbouw en in het zuiden wordt de grens gevormd door de Oostmeerlaan (figuur 2).

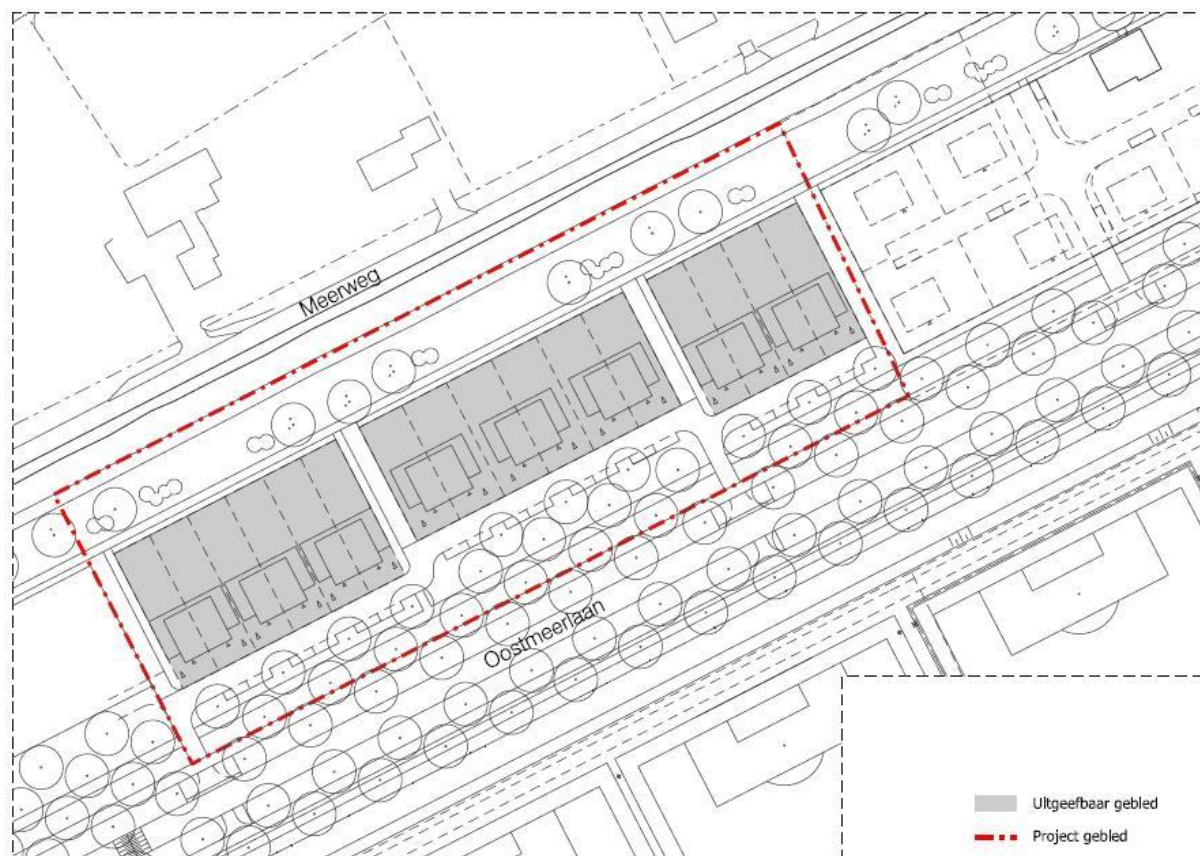
Foto 1: plangebied ligt braak

Foto 2: bebouwing op huiskavel ten oosten van plangebied

Voorgenomen plannen

Het plangebied maakt deel uit van het nieuwbouwproject “Meerpolder” in de gemeente Lansingerland en een groot deel van de in dit project voorziene woningen is reeds gerealiseerd. Het deelproject tussen de Meerweg en de Oostmeerlaan maakt de bouw van 16 woningen met bijbehorende tuinen mogelijk (figuur 3). Ook de huiskavel aan de Meerweg 48 ten oosten van het plangebied kan in de toekomst herontwikkeld worden voor woningbouw.

Figuur 3: Toekomstige situatie plangebied tussen de Meerweg en de Oostmeerlaan (rode stippellijn)

3. Wettelijk kader Flora- en faunawet

Een groot deel van de inheemse dier- en plantensoorten wordt in ons land beschermd door de Flora- en faunawet (2002). Deze wet bevat een aantal verbodsbepalingen, waarvan vooral artikel 8 t/m 13 van belang zijn in het kader van flora- en fauna-onderzoek (tekstvak 1 op de volgende pagina). Deze verbodsbepalingen gelden overal in Nederland, ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden. De bepalingen van deze wet kunnen daarom van invloed zijn op ruimtelijke ingrepen, zoals het aanleggen van infrastructuur, het slopen en realiseren van bebouwing, het uitbreiden van industriegebieden, en het kappen van bomen. Bij dergelijke (ruimtelijke) activiteiten moet op basis van de Flora- en faunawet en in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het voorzorgsbeginsel (Algemene Wet Bestuursrecht) een toetsing plaatsvinden. Deze toetsing moet de volgende onderdelen bevatten:

- Inventarisatie van wettelijk strikt beschermde flora- en faunasoorten in het plangebied en binnen de invloedssfeer van de activiteit of het plangebied:
- Inventarisatie/beoordeling van (significant) nadelige effecten op deze beschermde soorten en hun habitat (zowel binnen het plangebied als binnen de invloedssfeer van het plangebied), als gevolg van de activiteit:
- Indien nodig een opname van maatregelen die de negatieve effecten op de beschermde soorten en hun leefgebieden mitigeren en/of compenseren.

Sinds 2005 zijn de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet verdeeld in drie groepen, die middels de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), artikel 75, ondergebracht zijn in drie tabellen (bijlage 1):

Tabel 1: Algemene soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Indien deze soorten in of binnen de invloedssfeer van het plangebied voorkomen, hoeft geen ontheffing van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Wel dient de zorgplicht in acht genomen te worden.

Tabel 2: Overige soorten

Wanneer een door het ministerie goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit, geldt een vrijstelling voor deze soorten. Indien deze soorten in of binnen de invloedssfeer van het plangebied voorkomen, hoeft geen ontheffing van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Wel moeten de activiteiten aantoonbaar uitgevoerd worden zoals in de gedragscode beschreven staat. Tevens geldt de zorgplicht.

Indien er geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteit of het niet mogelijk is om volgens een dergelijke gedragscode te werken, dient bij overtreding van verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden.

Tekstvak 1: Verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet

Artikel 8 t/m 13 van de Flora- en faunawet:

Artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of uitheemse diersoort, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin of binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteit?
- Is er sprake van verstoring van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats?
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de soorten in gevaar?

Soorten van Tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV Habitatrichtlijn (HRL)

Bij overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet, dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit artikel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (soorten bijlage 1 AMvB) of uit de Habitatrichtlijn (soorten bijlage IV HRL).

Deze belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (e)
- Werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting/ontwikkeling (j)

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteit?
- Is er sprake van verstoring van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats?
- Is er een wettelijk belang (belang b, d, e of j)?
- Is er een andere bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding van de soorten in gevaar?

Bij de aanvraag van een ontheffing Flora- en faunawet zijn een activiteitenplan en, in sommige gevallen, een compensatieplan noodzakelijk. Hierin staan de bevindingen uit de flora- en faunatoets kort vermeld en worden maatregelen beschreven die uitgevoerd zullen worden om ervoor te zorgen dat de beschermde soorten in en binnen de invloedssfeer van het plangebied duurzaam in stand gehouden zullen worden.

4. Methode

Op basis van de gegevens uit het onderzoek van Bureau Waardenburg (2012) en van het NWC (2013) is aangenomen dat het paartje steenuilen in 2014 nog steeds een vaste verblijfplaats op de huiskavel van Meerweg 48 zou hebben. Dit omdat steenuilen erg honkvast zijn en in beginsel het hele jaar en hun hele leven in de buurt van hun eenmaal bezette territorium blijven (Dienst Regelingen, 2012). Om deze reden is voorgesteld om drie avondbezoeken uit te voeren om in te kunnen schatten in hoeverre het plangebied (het braakliggende terrein) van belang is als foerageergebied voor de steenuilen. Daarnaast is een dagbezoek afgelegd om erachter te komen in welke mate de verblijfplaats en zijn functionele leefomgeving aangetast zullen worden als gevolg van de totale voorgenomen plannen (zowel de bouw van 16 woningen als de mogelijke herontwikkeling van de huiskavel aan de Meerweg 48). In tabel 1 worden de data en tijden weergegeven waarop de bezoeken hebben plaatsgevonden en zijn de weersomstandigheden beschreven. De weersomstandigheden zijn verkregen via knmi.nl en zijn daggemiddelden gemeten door het weerstation in Rotterdam.

Tabel 1: Data van en weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken

Datum	Temperatuur	Neerslag	Windkracht	Begin- en eindtijd
28 april 2014	13,3 °C	0.0 mm	2.4 m/s	10.00u - 15.30u
1 mei 2014	13,4 °C	0.0 mm	2.1 m/s	21.00u - 23.30u
6 mei 2014	14,8 °C	0.3 mm	5.5 m/s	21.00u - 23.30u
15 mei 2014	9.7 °C	< 0.05 mm	1.9 m/s	21.15u - 00.00u

Dagbezoek

Het dagbezoek vond plaats op 28 april 2014 en is uitgevoerd door twee medewerkers van het NWC. Tijdens het bezoek is een inschatting gemaakt van de grootte van de reeds bekende territoria van steenuilen in de omgeving van het plangebied en is beoordeeld in hoeverre er in de directe omgeving van de huiskavel aan de Meerweg 48 geschikt leefgebied aanwezig is en of dit al bezet wordt door steenuilen. Wanneer een gebied immers al bezet is door een paartje steenuilen, kunnen de uilen van de Meerweg 48 hier niet terecht als hun verblijfplaats verdwijnt door de voorgenomen plannen. Op deze manier kan bepaald worden of er in de toekomstige situatie nog voldoende alternatief leefgebied aanwezig zal zijn voor de steenuilen die hun verblijfplaats op het huiskavel Meerweg 48 hebben. De locaties van de bestaande verblijfplaatsen zijn overgenomen uit het onderzoek van Bureau Waardenburg uit 2012 en onderzoek van het NWC uit 2013 (figuur 4). De inschatting van de grootte van een bestaand territorium en geschiktheid van een gebied is gemaakt op basis van biotoopkenmerken van de omgeving. De grootte van een territorium wordt namelijk bepaald door de kwaliteit van het gebied: hoe beter de kwaliteit, hoe kleiner het

territorium (Dienst Regelingen, 2012). De kwaliteit van de omgeving is beoordeeld aan de hand van een zestal criteria:

1. Nestgelegenheid
2. Voedselaanbod
3. Zit- en uitkijkposten
4. Versnippering
5. Insecticiden
6. Beschutting

Deze criteria zijn afgeleid uit bestaande literatuur over steenuilen, waaronder de soortenstandaard van de Steenuil opgesteld door het voormalige Dienst Regelingen (nu Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). Voor ieder gebied rondom een bestaande verblijfplaats of een potentieel leefgebied werden per criterium punten toegekend. Er kon een maximum van 5 punten behaald worden, waarbij 5 punten betekent dat het gebied maximaal voldoet aan het criterium en daarmee, op dit punt, zeer geschikt is voor de Steenuil. Logischerwijze geldt dat hoe hoger het totaal aantal behaalde punten is, hoe geschikter het gebied is als leefgebied voor steenuilen.

Figuur 4: Locatie vaste verblijfplaatsen van steenuilen (gele stippen) in de omgeving van het plangebied (rood omljnd) en potentieel leefgebied (blauw omljnd)

Bron: Bureau Waardenburg, 2012 & Maas, V., 2013

Om te beoordelen of er in de omgeving van de verblijfplaats voldoende nestgelegenheid aanwezig is, is gelet op aanwezigheid van knotwilgen en holtes in deze en andere bomen, aanwezigheid van nestkasten en aanwezigheid van geschikte gebouwen, zoals boerenschuren en geschikte ruimtes in andere gebouwen. Voor het criterium “voedselaanbod” is gekeken naar de begroeiing binnen een gebied en de structuur van deze begroeiing. Een gebied met een afwisselend korte (paardenweijtjes) en verruigde vegetatie biedt namelijk leefgebied voor een gevarieerd aanbod van prooidieren, zoals muizen, insecten en regenwormen (Dienst Regelingen, 2011). Ook houtstapels en rommelige hoekjes zorgen voor voedsel binnen het territorium van een steenuil. Wat betreft zit- en uitkijkposten is gelet op de aanwezigheid van onder andere houten paaltjes die als erfafscheiding dienen, knotwilgen en andere hogere plaatsen vanaf waar de uilen kunnen jagen en kunnen rusten. Wegen kunnen een barrière vormen voor steenuilen waardoor leefgebieden versnipperd raken en de geschiktheid afneemt. Bovendien lopen de dieren bij de aanwezigheid van veel wegen het risico om aangereden te worden. Hoe minder (grote) wegen er in een gebied aanwezig zijn, hoe geschikter het gebied wordt voor steenuilen. Het gebruik van insecticiden in een gebied is nadelig voor uilen. Dit omdat zij hoog in de voedselketen staan en de giftige stoffen zich via hun voedsel opstapelen in hun organen. Wanneer er in een gebied op grote schaal groenten en andere gewassen gekweekt worden, wordt er vanuit gegaan dat er ook insecticiden gebruikt worden en dat het gebied minder geschikt is voor de Steenuil. Tot slot zorgen schuurtjes, houtsingels, hagen en lanen voor plekken waarin de uilen zich terug kunnen trekken bij mogelijk gevaar. Om te beoordelen in hoeverre een gebied beschikt over voldoende beschutting is daarom gelet op de aanwezigheid van dergelijke elementen en de hoeveelheid hiervan.

Tijdens het dagbezoek zijn vier reeds bestaande territoria bezocht en beoordeeld (Meerweg 48, Meerweg 34, Noordeindseweg 244 en Middelweg 39/41, zie figuur 4) en is een potentieel leefgebied aan de Kleihooft 1 bezocht en beoordeeld (figuur 4). Daarnaast is bij de bezoeken aan de (potentiële) territoria gezocht naar sporen waaruit de aanwezigheid van een steenuil blijkt, zoals braakballen, uitwerpselen en veren. Wanneer een gebied eenmaal bezet is, kan dit namelijk niet als alternatief leefgebied voor de steenuilen van de Meerweg 48 dienen. Ook is navraag gedaan bij bewoners: gevraagd is of zij wellicht steenuilen gezien hebben of weten waar de dieren zich ophouden.

Avondbezoeken

Om in te kunnen schatten of het plangebied voor de 16 woningen door de steenuilen van de Meerweg 48 gebruikt wordt als foerageergebied en hoe belangrijk dit gebied is als jachtgebied, is het plangebied op drie avonden bezocht. Omdat uilen niet iedere avond hetzelfde foerageergebied gebruiken, waren meerdere bezoeken nodig. De medewerkers van het NWC waren een half uur voor zonsondergang aanwezig om de dieren uit te kunnen zien/horen vliegen en zouden daarna in de gaten houden of de

uilen ook daadwerkelijk boven het plangebied foerageerden of dat ze meteen het plangebied verlieten om elders hun voedsel te vangen.

Tijdens alle drie de bezoeken is gebruikgemaakt van een recorder om de territoriumroep van de Steenuil af te spelen. Hierdoor worden de uilen gestimuleerd om ook te gaan roepen en is het makkelijker om ze waar te nemen en te volgen. Deze methode wordt ook genoemd in de soortenstandaard van Dienst Regelingen over de Steenuil.

5. Resultaten

Avondbezoeken

Tijdens het eerste avondbezoek op 1 mei 2014 en het tweede bezoek op 6 mei zijn geen steenuilen waargenomen en werd ook geen reactie op de afgespeelde territoriumroep gehoord. De weersomstandigheden op deze avonden waren geschikt, waardoor afwezigheid van de uilen als gevolg van het weer uitgesloten kan worden. Op de laatste inventarisatieavond op 15 mei werd een steenuil waargenomen die vanuit zuidoostelijke richting het plangebied passeerde. De uil kwam duidelijk niet van het huiskavel af: daarvoor vloog de uil te hoog en de vliegrichting kwam niet overeen met de ligging van het huiskavel. Bovendien vloog de uil direct verder en heeft niet boven het plangebied gejaagd.

De soortenstandaard van de Steenuil, opgesteld door Dienst Regelingen, stelt dat de afwezigheid van steenuilen aangetoond is, wanneer tijdens drie gerichte veldbezoeken geen aanwezigheid kan worden aangetoond (Dienst Regelingen, 2012). De resultaten van de avondbezoeken leiden daarom tot de conclusie dat er momenteel geen vaste verblijfplaats van de Steenuil meer aanwezig is op het huiskavel aan de Meerweg 48.

Dagbezoek

Omdat de uitkomsten van de avondbezoeken er op wijzen dat de verblijfplaats aan de Meerweg 48 niet meer bezet is, is niet tot in detail uitgezocht hoe groot de bestaande territoria ongeveer zijn en in hoeverre er alternatief leefgebied beschikbaar is in de omgeving van de vaste verblijfplaats: het is immers niet meer nodig om een alternatief leefgebied te zoeken en eventueel verder geschikt te maken. Ondanks dit gegeven worden de belangrijkste resultaten van het dagbezoek toch kort beschreven. Zowel voor de vier reeds bestaande territoria als voor het potentiële leefgebied aan de Kleihoogt 1, worden in tabel 2 de behaalde scores per criterium en in totaal weergegeven.

Tabel 2: Scores per bestaand of potentieel leefgebied

	Meerweg 48	Meerweg 34	Middelweg 39	Noordeindseweg	Kleihoogt 1
Nestgelegenheid	5	3	3	5	1
Voedselaanbod	5	4	4	5	3
Zit- uitkijkposten	5	5	4	4	3
Versnippering	3	4	2	4	5
Insecticiden	5	4	3	5	4
Beschutting	4	5	4	4	2
Totaal	27	26	20	27	18

Uit de tabel blijkt dat de bestaande territoria aan de Meerweg 48 en aan de Noord-eindseweg het hoogst scoren en daarmee kwalitatief het beste zijn. Dit betekent dat deze territoria relatief klein zijn: vrijwel alles is immers vlakbij hun verblijfplaats aanwezig. Zo waren er aan de Meerweg 48 verschillende houtstapels aanwezig (foto 3), waren er veel zit- en uitkijkposten aanwezig, zoals een lamp aan de loods (foto 4), beschikte de huiskavel over voldoende beschutting in de vorm van hagen en bomen en was nestgelegenheid aanwezig in de schuren.

Foto 3: houtstapel bij Meerweg 48

Foto 4: Lamp als zit- en uitkijkpost bij Meerweg 48

Onder de lamp aan de loods werden uitwerpselen en braakballen (foto 5) gevonden. De braakballen bleken van een Torenvalk (*Falco tinnunculus*) te zijn. Dit bleek na het bestuderen van de inhoud van de braakballen: veel pluus en weinig botten. De bewoners van de Meerweg 48 wisten niets van een Steenuil en gaven aan dat ze er nog nooit eentje gezien of gehoord hadden. De eigenaar van de Bed&Breakfast aan de Kleihoogt 1 gaf aan dat hij wel eens een steenuil had zien overvliegen. Voorheen had hij ook een steenuilenkast hangen. Deze kast is echter nooit bezet geweest en ook nu wist hij zeker dat er op zijn terrein geen steenuil aanwezig is. Met wat aanpassingen (meer beschutting, meer nestgelegenheid en meer variatie en structuur in de begroeiing) zou het terrein achter de Bed&Breakfast een geschikt alternatief kunnen zijn wanneer de verblijfplaats aan de Meerweg 48 uiteindelijk zou verdwijnen.

Foto 5: braakballen onder lamp bij Meerweg 48

Foto 6: knotwilgen op terrein achter Kleihoogt 1

Het gebied is namelijk nog niet bezet, ligt vlakbij de verblijfplaats, er zijn een aantal knotwilgen aanwezig waarin kisten opgehangen kunnen worden (foto 6) en vlak langs het terrein wordt een groene zoom gecreëerd, hetgeen bij zal dragen aan een gevarieerdere begroeiing en daarmee aan het voedselaanbod.

De resultaten van de avondbezoeken en het dagbezoek samen leiden tot de conclusie dat er op het huiskavel aan de Meerweg 48 geen vaste verblijfplaats van de Steenuil meer aanwezig is: tijdens de drie avondbezoeken kon geen aanwezigheid vastgesteld worden, er zijn geen sporen van bewoning door steenuilen gevonden en de eigenaren van het huis aan de Meerweg 48 hadden op hun terrein nog nooit een steenuil gehoord of gezien.

6. Effecten, verplichtingen en aanbevelingen

Omdat de in 2012 en 2013 aangetoonde vaste verblijfplaats van de Steenuil op het huiskavel aan de Meerweg 48 in Berkel en Rodenrijs niet aangetoond kon worden tijdens het in mei 2014 uitgevoerde onderzoek, kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat deze verblijfplaats inmiddels verlaten is. Het plangebied dat aan het huiskavel grenst wordt daarnaast niet gebruikt als foerageergebied door steenuilen. Om deze reden kunnen nadelige effecten op de Steenuil als gevolg van de realisatie van 16 woningen op dit perceel uitgesloten worden. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet of verdere maatregelen zijn niet nodig.

Ook de toekomstige herinrichting van het huiskavel aan de Meerweg 48 zal, op basis van dit onderzoek, geen nadelige effecten op de Steenuil veroorzaken. Echter, wanneer deze herinrichting pas 5 jaar na datum van dit onderzoek uitgevoerd wordt, is nieuw onderzoek nodig om de aanwezigheid van de Steenuil opnieuw uit te kunnen sluiten, dan wel vast te kunnen stellen. In de tussenliggende tijd zou zich namelijk opnieuw een paartje uilen kunnen vestigen op het huiskavel omdat het, in combinatie met de foerageergebieden in de nabije omgeving, een erg geschikt leefgebied vormt.

Referenties

Dienst Regelingen, 2012. *Soortenstandaard Steenuil *Athene noctua**. Beschikbaar op het World Wide Web: <http://www.hetInvloket.nl/xmlpages/page/Invloket/actueel/document/fileitem/2203070>

Hoefsloot, G., I. Hille Ris Lambers & P.W. van Horssen, 2012. *Beschermde soorten gemeente Lansingerland. Verspreiding strikt beschermde soorten van de Flora- en faunawet in de gemeente Lansingerland*. Rapportnr. 12-195. Bureau Waardenburg, Culemborg.

KNMI, Rotterdam, 2014. *Het weer op ... was*. Beschikbaar op het World Wide Web: [http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms\[Invoer\].day.value&month=document.forms\[Invoer\].month.value&year=document.forms\[Invoer\].year.value](http://knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi?day=document.forms[Invoer].day.value&month=document.forms[Invoer].month.value&year=document.forms[Invoer].year.value)

Maas, V., 2013. *Inventarisaties van verschillende soortgroepen fauna in de Noordpolder bij Berkel en Rodenrijs*. Rapportnr. W769/P13-037, Strix Uitgeverij, Dordrecht

Soons, P.J.A., Huber, M & D. van der Meijden, 1999-nu, *Flora- en Faunawet bewerking en toelichting*. Band 1-5 Koninklijke Vermande, Den Haag

Bijlage 1: Tabellen soorten Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, maar wel moet de zorgplicht worden nagekomen.

<u>Zoogdieren</u>	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i>
Middelste groene kikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i>
<u>Mieren</u>	
Behaarde bosmier	<i>Formica rufa</i>
Kale bosmier	<i>Formica polyctena</i>
Stronkmier	<i>Formica truncorum</i>
Zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>

Vervolg tabel 1: Algemene soorten

<u>Slakken</u>	
Wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>
<u>Vaatplanten</u>	
Aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>
Akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>
Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
Breed klokje	<i>Campanula latifolia</i>
Gewone dotterbloem	<i>Caltha palustris</i> ssp. <i>palustris</i>
Gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>
Grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>
Grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>
Kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>
Knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>
Koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>
Slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>
Zwanenbloem	<i>Butomus umbellatus</i>

Tabel 2: Overige soorten

Als een goedgekeurde gedragscode van toepassing is op de activiteiten geldt een vrijstelling. Er hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, maar de activiteiten moeten aantoonbaar worden uitgevoerd zoals in de gedragscode staat. Tevens geldt de zorgplicht.

Als niet gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode, maar wel maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren.

Als niet gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode en geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen, dient een ontheffing aangevraagd te worden. De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Zoogdieren

Damhert	<i>Cervus dama</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>

Reptielen en amfibieën

Alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>

Dagvlinders

Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>
Vals heideblauwtje	<i>Lycaeides idas</i>

Vissen

Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
Meerval	<i>Silurus glanis</i>
Rivierdonderpad	<i>Cottus perifretum</i>

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Vaatplanten

Aangebrande orchis	<i>Neottia ustulata</i>
Aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>
Beenbreek	<i>Narthecium ossifragum</i>
Bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
Bleek bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Daslook	<i>Allium ursinum</i>
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>
Duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>
Franjementiaan	<i>Gentianopsis ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>
Gele helmblom	<i>Pseudofumaria lutea</i>
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>
Groene nachtorchis	<i>Dactylorhiza viridis</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>
Grote keverorchis	<i>Neottia ovata</i>
Grote muggenorchis	<i>Gymnadenia conopsea</i>
Gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>
Harlekijn	<i>Anacamptis morio</i>
Herfstschroeforchis	<i>Spiranthes spiralis</i>
Herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
Hondskruid	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>
Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
Kleine keverorchis	<i>Neottia cordata</i>
Kleine zonnedauw	<i>Drosera intermedia</i>
Klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Koraalwortel	<i>Corallorrhiza trifida</i>
Kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>
Lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>
Lange zonnedauw	<i>Drosera anglica</i>
Mannetjesorchis	<i>Orchis mascula</i>

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Maretak	<i>Viscum album</i>
Moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Parnassia	<i>Parnassia palustris</i>
Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta sagittata</i>
Poppenorchis	<i>Orchis anthropophora</i>
Prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
Purperorchis	<i>Orchis purpurea</i>
Rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>
Rechte driehoeksvaren	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>
Ronde zonnedauw	<i>Drosera rotundifolia</i>
Rood bosvogeltje	<i>Cephalanthera rubra</i>
Ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
Schubvaren	<i>Asplenium ceterach</i>
Slanke gentiaan	<i>Gentianella amarella</i>
Soldaatje	<i>Orchis militaris</i>
Spaanse ruiter	<i>Cirsium dissectum</i>
Spindotterbloem	<i>Caltha palustris araneosa</i>
Steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>
Steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>
Stengelloze sleutelbloem	<i>Primula vulgaris</i>
Stengelomvattend havikskruid	<i>Hieracium amplexicaule</i>
Stijf hardgras	<i>Catapodium rigidum</i>
Tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>
Valkruid	<i>Arnica montana</i>
Veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>
Veldgentiaan	<i>Gentianella campestris</i>
Veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>
Vleeskleurige orchis	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Vogelnestje	<i>Neottia nidus-avis</i>
Voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
Wantsenorchis	<i>Anacamptis coriophora</i>
Waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>
Weideklokje	<i>Campanula patula</i>
Welriekende nachtorchis	<i>Platanthera bifolia</i>
Wilde gagel	<i>Myrica gale</i>
Wilde kievitsbloem	<i>Fritillaria meleagris</i>
Wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
Wit bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>
Witte muggenorchis	<i>Pseudorchis albida</i>

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>
Zomerklokje	<i>Leucojum aestivum</i>
Zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>
<u>Kevers</u>	
Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
<u>Kreeftachtigen</u>	
Rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

Soorten van Tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Als maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren.

Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen, dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit artikel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (soorten bijlage 1 AMvB) of uit de Habitatrichtlijn (soorten bijlage IV HRL).

Deze belangen zijn:

- *Bescherming van flora en fauna (b)*
- *Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)*
- *Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten (e)*
- En alléén voor soorten van bijlage 1 AMvB:
- *Uitvoering werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)*

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Is er een wettelijk belang (belang b, d, e of j)?
- Is er een bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Soorten bijlage 1 AMvB:

Zoogdieren

Boommarter	<i>Martes martes</i>
Das	<i>Meles meles</i>
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>

Reptielen en amfibieën

Adder	<i>Vipera berus</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Vervolg soorten bijlage 1 AMvB:

Vissen

Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
Bittervoorn	<i>Rhodeus amarus</i>
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>

Dagvlinders

Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
Dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>
Dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>
Groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>
Grote ijsvogelvlinder	<i>Limenitis populi</i>
Heideblauwtje	<i>Plebeius argus</i>
Iepenpage	<i>Satyrium w-album</i>
Kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>
Keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>
Klaverblauwtje	<i>Polyommatus semiargus</i>
Purperstreepparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>
Rode vuurvlinder	<i>Lycaena hippothoe</i>
Rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>
Tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>
Veenbesparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>
Veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>
Veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>
Woudparelmoervlinder	<i>Melitaea diamina</i>
Zilvervlek	<i>Bolaria euphrosyne</i>

Vaatplanten

Groot zeegras	<i>Zostera marina</i>
---------------	-----------------------

Soorten bijlage IV HRL:

Zoogdieren

Bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>
Bever	<i>Castor fiber</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
Brandts vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>
Bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Vervolg soorten bijlage IV HRL:

Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
Gewone baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
Gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
Hamster	<i>Cricetus cricetus</i>
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
Lynx	<i>Lynx lynx</i> spp. <i>lynx</i>
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
Otter	<i>Lutra lutra</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Ruige (Nathusius') dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
Wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
Witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>

Reptielen en amfibieën

Boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
Gladde slang	<i>Coronella austriaca</i>
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
Poelkikker	<i>Pelophylax lessonae</i>
Rugstreeppad	<i>Epidalea calamita</i>
Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage 1 AMvB/ bijlage IV HRL

Vervolg soorten bijlage IV HRL:

Dagvlinders

Donker pimpernelblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>
Grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
Pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>
Tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>
Zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>

Libellen

Bronslibel	<i>Oxygastra curtusii</i>
Gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Noordse winterjuffer	<i>Sympecma paedisca</i>
Oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>
Sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>

Vissen

Houting	<i>Coregonus maraena</i>
Steur	<i>Acipenser sturio</i>

Vaatplanten

Drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
Zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>

Kevers

Brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
Juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>

Tweekleppigen

Bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
-----------------------	---------------------

Slakken

Platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>
--------------------	--------------------------

Bijlage 2: Vogels, ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet

Als maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen, hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Om zeker te weten of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden om de maatregelen (goed) te laten keuren.

Als geen maatregelen genomen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of rust- en verblijfplaats te garanderen, dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Deze belangen zijn:

- *Bescherming van flora en fauna (b)*
- *Veiligheid van het luchtverkeer (c)*
- *Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)*

De aanvraag wordt beoordeeld op de volgende punten:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats aangetast door de activiteiten?
- Is er een wettelijk belang (belang b, c en d)?
- Is er een bevredigende oplossing?
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Bescherming van vogelnesten

Artikel 11 van de Flora- en faunawet luidt:

“Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren”.

Tijdens de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat er om of er sprake is van een broedgeval. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen (grootweg half maart-half juli) onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen en ook niet als maatregelen worden getroffen die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen.

Een (beperkt) aantal soorten bewoont het nest echter permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Verblijfplaatsen van deze vogelsoorten zijn *jaarrond* beschermd:

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Voor de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).

2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5-soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd; deze soorten zijn namelijk *wel* jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten die momenteel door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) wordt gehanteerd:

Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>
Ransuil	<i>Asio otus</i>
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>
Steenuil	<i>Athene noctua</i>
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>

Nesten van de volgende soorten zijn niet jaarrond beschermd (categorie 5), maar hiervan is inventarisatie wel gewenst:

Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>
Bosuil	<i>Strix aluco</i>
Brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>
Draaihals	<i>Jynx torquilla</i>
Eider	<i>Somateria mollissima</i>
Ekster	<i>Pica pica</i>
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
Glanskop	<i>Parus palustris</i>
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>
Groene specht	<i>Picus viridis</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>
Hop	<i>Upupa epops</i>
Huiswaluw	<i>Delichon urbica</i>
IJsvogel	<i>Alcedo atthis</i>
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>
Kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>
Koolmees	<i>Parus major</i>
Kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>
Oeverwaluw	<i>Riparia riparia</i>
Pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>
Raaf	<i>Corvus corax</i>
Ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>
Tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>
Torenavalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>
Zwarte mees	<i>Parus ater</i>
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>